

VILLISIKANÄYTTEIDEN LÄHETTÄMINEN ELÄINTAUTITUTKIMUKSIIN

Ruokavirasto toivoo saavansa näytteet metsästetyistä luonnonvaraisista villisioista ja että kuolleena löydettyistä ja liikenneonnettomuuteen joutuneista luonnonvaraisista villisioista ilmoitetaan. Lähetetyt näytteet tutkitaan afrikkalaisen sikaruton, klassisen sikaruton ja Aujeszkyyn taudin varalta.

Ilmoita kuolleina löydettyistä villisioista

Afrikkalaisen sikaruton tutkimuksiin on erittäin tärkeää saada itsestään kuolleita ja sairaalta vaikuttaneita villisikoja. Myös pitkään kuolleena ollut ja pilaantunut ruho kannattaa tutkia ASF-viruksen varalta, sillä virus säilyy raadoissa pitkään. **Kuolleena löydetystä tai sairaasta villisiasta tulee ilmoittaa viipymättä paikalliselle [kunnaneläinlääkärille](#) tai [lääneläinlääkärille](#)** ja mahdollisen patologisen tutkimuksen varalta Ruokaviraston Helsingin toimipisteeseen: erikoistutkija Taina Laine p. 050-3736614, taina.laine@ruokavirasto.fi, tai erikoistutkija Teija Kokkonen p. 040-5250822, teija.kokkonen@ruokavirasto.fi).

Palkkiot

Ruokavirasto maksaa metsästäjille 40€ palkkion/ yhdestä villisiasta lähetetyt näytteet. Vaihtoehtona palkkiolle metsästäjä voi lähettää triikiinäytteet tutkittavaksi Ruokavirastoon korvauksetta. Tällöin triikiinituloksen saa kahden viikon kuluessa. **Naarasvillisioista maksetaan 60€ lisäpalkkio**, jos kohtunäyte on mukana lähetyksessä. Naaraseläimen lisäpalkkio maksetaan myös sellaisista villisioista, joiden kohtu on lähetetty Luonnonvarakeskuksen (LUKE) tutkimuksiin ja muut näytteet Ruokavirastoon. Lähetteessä on mainittava, että kohtu on toimitettu LUKEen. Lisätietoja LUKE:n näytteistä: lomakkeet.luke.fi/villisika. **Kuolleena löydetystä tai oireilevasta villisiasta ilmoittamisesta Ruokavirasto maksaa 100€ palkkion/ villisika.**

Suomen sikayrittäjät ry maksaa toiminta-avustusta

Suomen Sikayrittäjät ry maksaa metsästysseuroille seura-avustusta 100€/eläin Suomessa pyydytyistä villisioista. Tuki maksetaan Ruokavirastoon lähetetyn ASF-tutkimusnäytteen perusteella noin puolen vuoden välein. Avustuksen saamiseksi näytelähetteeseen tulee kirjata metsästysseuran nimi ja hyväksyntä sille, että kopio tutkimustodistuksesta lähetetään Suomen sikayrittäjät ry:lle. Lisäksi metsästysseuran tulee toimittaa Sikayrittäjille metsästysseuran nimi, yhteyshenkilö sekä puhelinnumero ja tilitiedot osoitteeseen ari.berg@ariberg.fi.

Brusellabakteerin riski

Luonnonvaraisissa villisioissa voi esiintyä brusellabakteeria, joka voi tarttua villisiasta ihmiseen. Perusterveille ihmisille tartuntariski on hyvin vähäinen. Noudata suolistamisen ja nylkemisen yhteydessä hyvää hygieniää, käytä kertakäyttöhansikkaita ja pese kädet lopuksi hyvin. Raakoja ruhonosia ja elimiä ei suositella annettavaksi koirille. Brusellabakteeri tuhoutuu lihasta, kun se kypsennetään täysin kypsäksi.

Näytteet virustutkimuksiin

Näytteeksi lähetetään villisian munuainen, perna ja verta, sekä emakoilta 5-10 cm pala kohdunsarvea. Munuaiset sijaitsevat ruhon keskiosassa vatsaontelon selkäpuolella, molemmin puolin selkärankaa. Toinen munuainen riittää näytteeksi. Perna on pitkänomainen, melko litteä, tummanpunainen elin, joka sijaitsee mahalaukun kyljessä, vatsaontelossa vasemmalla. Kohtu on vaihtelevan kokoinen Y:n muotoinen elin, jonka runko-osa on peräsuolen ja virtsarakon välissä. Runko-osasta haarautuvat oikea ja vasen kohdunsarvi. Naaraan koko, ikä sekä mahdolliset tiineydet vaikuttavat kohdun kokoon. Katso näytteenoton kuvallinen ohje www.ruokavirasto.fi/laboratoriopalvelut/elaintautitutkimukset/naytteenotto-ohjeet/villisika/

Näytteenottotarvikkeet

Näytteiden otto- ja pakkaamistarvikkeita voi maksutta tilata Ruokavirastosta osoitteesta tilaukset@ruokavirasto.fi. Verinäyteputkia voi kiiretilanteessa pyytää myös paikalliselta kunnaneläinlääkäriltä.

Ohjeet virusnäytteiden käsittelyyn ja lähettämiseen

- Ota näytteet mahdollisimman pian eläimen kuoleman jälkeen.
- Pakkaa elin- ja lihasnäytteet muovipusseihin. Jos verinäyteputkia ei ole saatavilla, ota pelkät elinnäytteet.
- Ota verinäyte mieluiten kertakäyttöruiskulla sydäimestä, mutta näytteen voi ottaa myös rintaontelosta, jos siellä on tuoretta verta. Verinäytteeseen ei oteta hyttymiä, kudospaloja tai roskia. Siirrä ruiskulla otettu veri verinäyteputkeen.
- Pakkaa munuainen ja perna samaan pakkaukseen ja kohtu sekä verinäyteputki omiin pakkauksiinsa; kahteen päällekkäiseen muovipussiin.
- Säilytä pakkaukset jääkaappilämpötilassa ennen lähettämistä, jos et lähetä niitä samana päivänä.
- Kääri pussit sanomalehti- tai talouspaperiin ja sen jälkeen vielä yhteen muovipussiin.
- Laita muovipussi kuljetusta kestävään pussiin tai laatikkoon, laita mukaan täytetyt **lähetelomake** ja **palkkiolomake**.
- Jos et käytä Ruokaviraston lähetettä, voit kirjoittaa lähetteen myös vapaamuotoisesti, mutta lähettäjän yhteystiedot ja tieto villisian pyyntipaikasta tarvitaan.
- Kirjaa läheteeseen, jos villisialla on sairauden oireita.
- Jos lähetät samassa paketissa näytteitä useasta eläimestä, merkitse kunkin eläimen näytepussit ja vastaava lähete samalla numerolla.
- Lähetä näytteet Ruokavirastoon Helsinkiin Matkahuollon **Pikapaketina** heti pyyntiä seuraavana arkipäivänä. Viikolla viimeinen lähetyspäivä on torstai. Säilytä perjantaina otetut näytteet kylmässä viikonlopun yli ja lähetä ne maanantaina.
- Lähetysosoite: **RUOKAVIRASTO, Virologia, Mustialankatu 3, 00790 Helsinki/Kamppi, asiakasnumero 9400278**
- Ruokavirasto maksaa Matkahuollon **Pikapaketin** lähetyskulut (vastaanottaja maksaa, asiakasnumero mainittava).
- Lähete- ja palkkiolomakkeet ja lisätietoja: www.ruokavirasto.fi/laboratoriopalvelut/elaintautitutkimukset/naytteenotto-ohjeet/villisika/

Virustautitutkimuksen tulos

Ruokavirasto lähettää näytteiden lähettäjälle tutkimustuloksen, jos läheteeseen on merkitty lähettäjän postiosoite. Tulos tulee yleensä kuukauden kuluessa näytteiden lähettamisestä. Metsästetyn villisian lihan voi käyttää elintarvikkeena, vaikka virustautitutkimusten tulos ei olisi valmistunut.

Trikiinitutkimukset

ASF-näytteiden palkkion vaihtoehtona tehtävän trikiinitutkimuksen vastauksen saaminen kestää noin 2 viikkoa. Jos tulos tarvitaan nopeammin, on tutkimus Ruokavirastossa Oulussa maksullinen tai näytteet tulee lähettää trikiininäytteitä tutkivaan [Ruokaviraston hyväksymään muuhun laboratorioon](#). Jos villisian lihaa luovutetaan tai myydään käytettäväksi metsästäjän oman talouden ulkopuolella, on siitä ensin tutkittava trikiinien esiintyminen ja odotettava trikiinitutkimustuloksen valmistumista. Myös omassa taloudessa käytettävän villisianlihan osalta Ruokavirasto suosittelee ottamaan trikiininäytteen ja odottamaan tulosta ennen lihan syömistä.

- Ota näytteeksi lihasnäyte etujalan lihaksista, kielestä ja/tai palleasta, yhteensä vähintään 10 g, mielellään jopa 50g.
- Ota lihasnäyte niin, että siinä ei ole mukana rasvaa, jännettä eikä kielen pintaa. Palleanäyte otetaan pallean lihaksikkaasta osasta.
- Laita trikiininäytteet omaan pakkaukseensa, kahteen päällekkäiseen muovipussiin ja pakkaa kuten elinnäytteet.
- Lähetä näytteet trikiininäytteitä tutkivaan laboratorioon tai virusnäytteiden mukana Ruokavirastoon Helsinkiin.